

Corina Basnou : "Si comencem per naturalitzar el pati de l'escola ja tenim molt guanyat"

22/10/2019 - 13:39

ALBERT
PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-

PUNSOLA-44)

Periodista

Corina Basnou és doctora en biologia (Cluj-Napoca, Romania) i actualment treballa al CREAM en serveis ecosistèmics, infraestructura verda i solucions basades en la natura. Es va incorporar al CREAM (http://www.cream.cat/ca) el 2005, on s'ha centrat en l'estudi dels canvis en el paisatge i els seus efectes sobre la biodiversitat, tant a nivell europeu como a nivell local i regional. En el camp de l'ecologia de les invasions ha coordinat la construcció de bases de dades de plantes exòtiques en projectes europeus.

Un concepte que en els darrers temps està prenent molt de relleu és el de la solucions basades en la natura. Què són aquestes solucions i què tenen a veure amb la naturalització?

Són solucions que busquen aconseguir una millora de la biodiversitat, dels processos ecològics i dels serveis ecosistèmics d'un espai. Idealment, aquestes solucions basades en la natura podrien ser uns espais verds multifuncionals que aporten millores ambientals i també socials i econòmiques. El concepte de naturalització és una d'aquestes possibles solucions que ja s'està aplicant a molts indrets com, per exemple, a Barcelona. La idea clau és augmentar el verd a la ciutat, però no només la quantitat, sinó també la qualitat.

"La qualitat vol dir que aquest verd millori la biodiversitat i els processos ecològics, que l'espai sigui accessible per a la població i que no sigui un espai verd aïllat sinó ben connectat amb altres espais. Igualment, ha de contribuir a millorar la integració i la cohesió social"

Què hem d'entendre per qualitat en aquest cas?

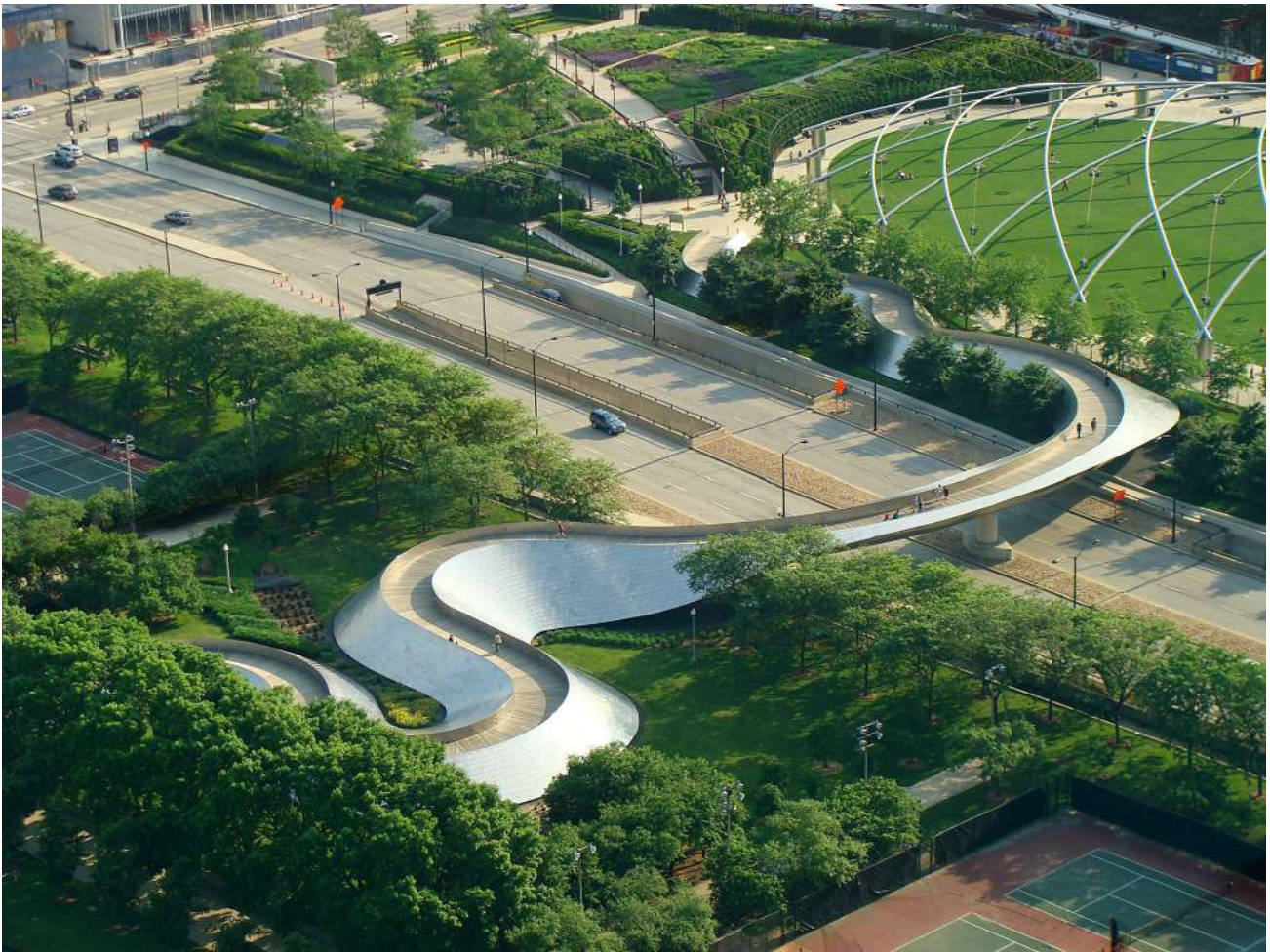
La qualitat vol dir que aquest verd millori la biodiversitat i els processos ecològics. Això implica les interaccions entre plantes i insectes, per exemple. Qualitat també és que l'espai sigui accessible per a la població i que no sigui un espai verd aïllat sinó ben connectat amb altres

espais. Igualment, ha de contribuir a millorar la integració i la cohesió social. Per això parlem de multifuncionalitat. El horts urbans són un petit paradigma de qualitat perquè realment en la seva modèstia reuneixen totes aquestes característiques que estic comentant i ajuden a que les persones prenguin consciència de tot aquest seguit de conceptes.

La qualitat també està relacionada amb els serveis ecosistèmics?

Sí, també té a veure amb els beneficis de la natura per a la població que seria precisament la definició de serveis ecosistèmics. Es poden resumir en serveis d'aprovisionament (d'aliments, per exemple), de regulació (per exemple de la qualitat de l'aire) o culturals. Els serveis ecosistèmics ens permeten igualment pensar en la demanda, és a dir, en allò que la ciutadania necessita i espera d'un espai verd.

El punt de partida són els reptes concrets que tenim, que poden anar des de la mitigació del canvi climàtic fins a qüestions relacionades amb el paisatge o de caire social en un indret concret. Es tracta de solucions enteses com una manera de respondre a aquests reptes amb una planificació i gestió sostenibles. Aquestes solucions només tenen sentit i es poden fer servir si primer s'han identificat una sèrie de problemes per resoldre.

Millennium Park, a Chicago

És imprescindible per tant realitzar un exercici d'anàlisi.

El primer pas per a qualsevol comunitat que vulgui implantar solucions basades en la natura és tenir totes les dades i el coneixement damunt la taula. Els indicadors ambientals i socials del territori són fonamentals.

"Moltes vegades en molts municipis hi ha espais verds preexistents que no estan pot ser tan valorats o no estan gestionats, però són molt útils pels serveis ecosistèmics"

La naturalització no ha de ser una solució necessàriament cara almenys a priori. Hi estaria d'acord?

No he treballat tant en la part econòmica, però la meva intuïció em diu que és així i encara més si

fem servir aquestes solucions de manera equitativa en el territori. És important també tenir en compte el principi d'inclusió social perquè els beneficis de la inversió arribin a la majoria de la població. Moltes vegades en molts municipis hi ha espais verds preexistents que no estan pot ser tan valorats o no estan gestionats, però són molt útils pels serveis ecosistèmics. El fet que ja hi siguin fa que tot plegat sigui més econòmic, és clar. L'únic que cal fer és posar-los en valor i fer-los accessibles.

De vegades, espais d'aquest tipus que han tingut valor en el passat el perden amb el pas del temps. Per què passa això?

A Romania tenim molts d'aquests espais que de vegades no estan inclosos en la planificació i en la gestió del verd urbà i que tenen grans virtuts des del punt de vista de les solucions basades en la natura. Un fenomen que durant molts anys ha estat importantíssim al meu país són els jardins comunitaris i els camps de cultiu periurbans que ara, malauradament, s'estan abandonant. Molt del menjar que consumien els habitants de les ciutats provenia d'aquests espais. Això és el que passava, en el cas que jo conec més, a Transilvània per exemple. Hi havia també un fort efecte social perquè

moltes persones es coneixien dels jardins i hi havia moltes relacions humanes creades al voltant d'aquests espais. Aquesta situació era una mica la mateixa arreu de Romania, on abans els límits dels espais urbans i rurals no eren tan abruptes. Tot plegat ha estat erosionat per la urbanització creixent, fruit d'uns canvis d'usos de sol i de mentalitats que no sempre contempen o valoren el verd urbà i periurbà. Aquestes serien les causes principals.

"Els municipis propers entre ells han de cooperar en aquestes qüestions perquè la naturalització no s'atura en un límit municipal"

Sovint en el nostre país els espais periurbans han estat molt menystinguts. Quina importància tenen en la naturalització?

El context és molt important. No es pot pensar el verd de la ciutat només en el seu interior sinó que cal considerar el que hi ha al voltant també i quin és el grau de connectivitat dels espais periurbans entre ells i amb els espais verds interiors, per dir-ho així. Imaginem que tenim una ciutat on en el centre es treballa molt bé el verd, però en la perifèria o en l'espai metropolità es negligeix aquest tema. Aleshores això no funciona com a conjunt perquè el moviment d'espècies o la dispersió de llavors queden tallats. Els municipis propers entre ells han de cooperar en aquestes qüestions perquè la naturalització no s'atura en un límit municipal. De fet, a la província de Barcelona això s'ha entès bé i s'han dut a terme diverses estudis d'infraestructura verda i moltes iniciatives de cara a connectar els espais naturals.

"A Barcelona un exemple fantàstic de solucions basades en la natura és la xarxa d'hortos urbans i escolars i s'està explicant com a cas d'èxit arreu"

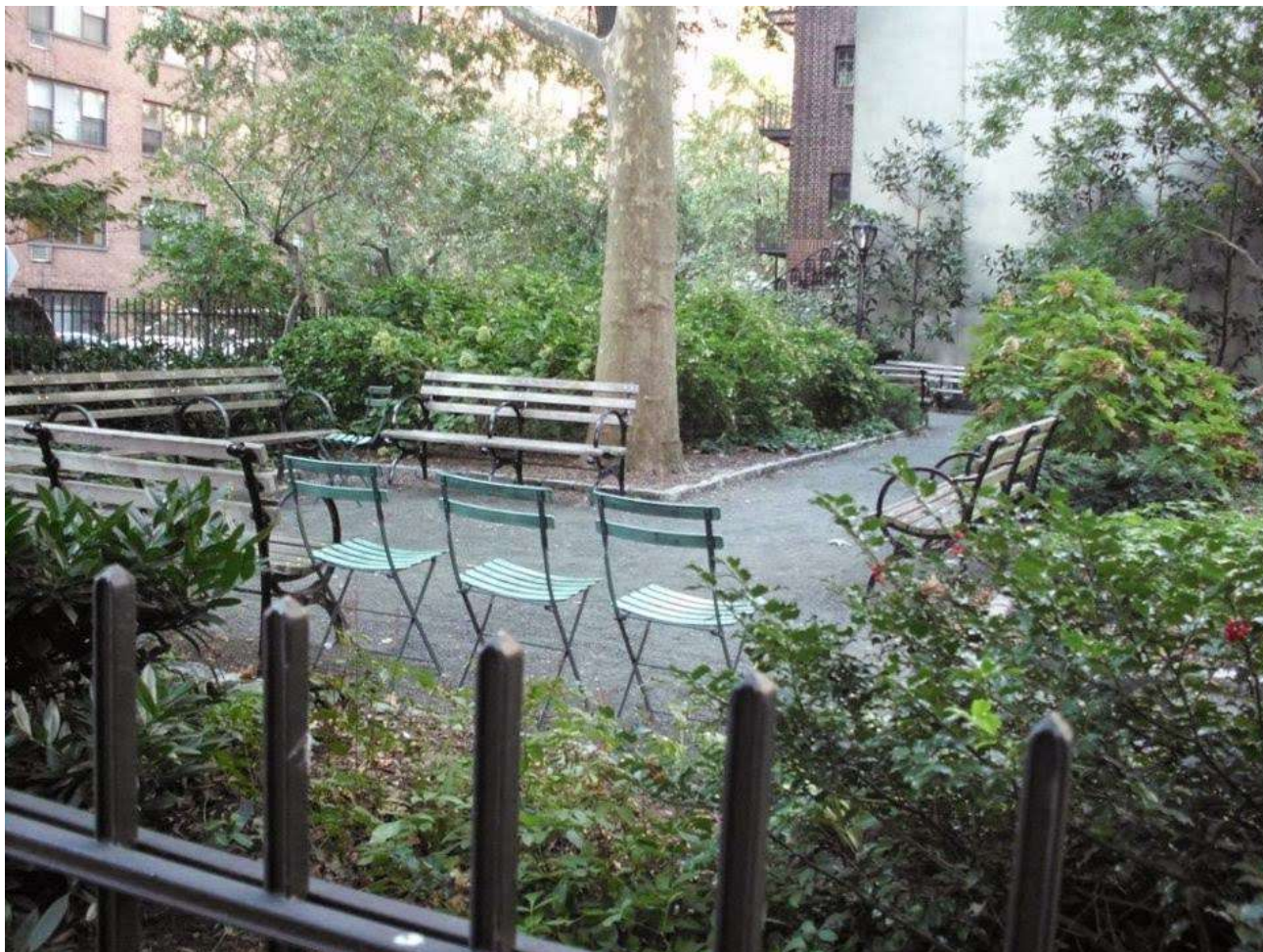
Ens pot citar exemples interessants de solucions basades en la natura i de naturalització?

D'exemples n'hi ha molts. A Barcelona un exemple fantàstic de solucions basades en la natura és la xarxa d'hortos urbans i escolars i s'està explicant com a cas d'èxit arreu. L'enjardinament d'escocells dels arbres, una prova pilot de l'Ajuntament de Barcelona, per enverdir la ciutat, es un exemple interessant de naturalització. Al Regne Unit tenen molta importància els **urban meadows** (<https://www.sheffield.ac.uk/faculty/social-sciences/news/state-of-nature-report-2016-wildlife-species-1.649097>) que s'han plantejat com una alternativa més fàcil de mantenir que la gespa tradicional i com a instrument per frenar la pèrdua de biodiversitat. Cal destacar en aquest sentit l'experiència de **Sheffield**

(<https://www.wildsheffield.com/reserves/blackburn-meadows/>). Aquests espais són públics i conviden a anar-hi per gaudir de la natura. Alhora tenen una gran varietat de fauna i flora que els fa molt interessants.

Estem parlant d'una tendència particularment europea?

No, projectes com aquests estan apareixen arreu del món. És important remarcar que hi ha experiències a **Vancouver** (Canadà) **Melbourne** (Austràlia) i també diverses ciutats de la **Xina**. Un cas interessant de solucions basades en la natura als Estats Units serien els **pocket parks** (<https://untappedcities.com/2014/01/14/13-of-the-best-pocket-parks-in-nyc/>) (a Nova York, per exemple), espais verds urbans petits, però multifuncionals.

Un dels *pocket parks* a Nova York

Quin paper té la ciència ciutadana en la consecució de ciutats més naturalitzades i sostenibles?

La ciència ciutadana, amb les seves observacions, aporta dades que de vegades havien passat desapercebudes als propis gestors de la ciutat. Aquest mètode perquè funcioni ha de tenir pautes i recursos. Els objectius han d'estar clars i la manera de procedir també. Activar iniciatives d'aquest tipus ajuda la ciutadania a ser més proactiva i a prendre consciència de la riquesa que pot tenir al costat de casa i que potser ignorava fins ara. Un comença a estimar quan coneix.

"La bona ciència ciutadana és la que està organitzada i que té marcades unes fites clares i un pla de treball"

Qui l'ha de conduir aquesta pràctica?

En els projectes en què jo he treballat aquesta conducció ha estat feta pels científics però també ho poden fer les administracions. De vegades,

però, es formen comunitats de ciutadans molt actives que són capaces d'autorganitzar-se i marcar perfectament les pautes de treball i els objectius. La bona ciència ciutadana és la que està organitzada i que té marcades unes fites clares i un pla de treball.

De vegades la ciutadania no compren la naturalització i fins i tot pot posar-se en contra. Prenem l'exemple d'una gestió més naturalitzada d'un herbassar reduint el nombre de segues. Això pot comportar -i en alguns indrets ha passat- un malentès per part de la gent que arriba a pensar que hi ha deixadesa per part de l'ajuntament.

En general la solució passa per comunicar el que es farà (o no es farà) però amb antelació suficient. Explicar els beneficis d'aquestes accions. Educar i involucrar, també. Dirigir la comunicació cap a les escoles també, perquè aleshores no cal convèncer els ciutadans adults que sovint ja s'han fet les seves pròpies idees i són reticents a canviar-les. Si es fa bé, el jovent ja pujarà amb una visió clara d'aquestes temes i ens estalviarem moltes campanyes més endavant. Si comencem per naturalitzar el pati de l'escola ja tenim molt guanyat.

Està comprovat científicament que les persones que de petites han estat molt en contacte amb la natura tenen com a adults un comportament molt proactiu envers aquesta realitat. L'autor nord-americà **Richard Louv** ha parlat d'aquests temes en un gran llibre que és *Last Child in the Woods: Saving Our Children From Nature-Deficit Disorder* (https://en.wikipedia.org/wiki/Last_Child_in_the_Woods). Louv recorda que la pèrdua de contacte amb la natura, si bé no està tipificada com a malaltia, té les seves conseqüències per als infants i per al conjunt de la societat.

Nens i nenes de l'Escola del Bosc Itaca School, a Altea (Alacant) Fotografia: Xavier Valentí

L'objectiu és contribuir a que les ciutats puguin actuar millor en la mitigació del canvi climàtic i té una part important relacionada amb veure quins són els beneficis de les solucions basades en la natura a Europa i a la Xina.

Vostè ha començat a treballar en un nou projecte que es diu Clearing House. Ens en pot fer cinc cèntims?

Es tracta d'un projecte europeu enfocat als arbres, als parc urbans i als boscos periurbans com a fonts de solucions basades en la natura. És un projecte que ha començat el passat mes de

setembre i es desenvoluparà durant els propers quatre anys. L'objectiu és contribuir a que les ciutats puguin actuar millor en la mitigació del canvi climàtic i té una part important relacionada amb veure quins són els beneficis de les solucions basades en la natura a Europa i a la Xina. S'espera que aquest projecte pugui donar noves directrius i noves eines per fer polítiques, recerca i educació i per involucrar millor a la ciutadania en aquest camp. Hi estan implicats 26 països i 10 ciutats. És un dels primers projectes on la Unió Europea ha convidat la Xina.

Categories:[Biodiversitat](/categories/biodiversitat)[\(/categories/biodiversitat\)](/categories/biodiversitat)[Parcs naturals/Paisatge](/categories/parcs-naturals/paisatge)[\(/categories/parcs-naturals/paisatge\)](/categories/parcs-naturals/paisatge)[Salut](/categories/salut)[\(/categories/salut\)](/categories/salut)[Smart cities/Planificació urbana](/categories/smart-cities/planificacio-urbana)[\(/categories/smart-cities/planificacio-urbana\)](/categories/smart-cities/planificacio-urbana)**Etiquetes:** [naturalització](/etiquetes/naturalitzacio) [\(/etiquetes/naturalitzacio\)](/etiquetes/naturalitzacio)

Share 3

Tuit

 <https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/entrevista/corina-basnou-si-comencem-per-naturalitzar-el-pati-de-lescola-ja-tenim-molt-guanyat> <https://www.sostenible.cat/print/entrevista/corina-basnou-si-comencem-per-naturalitzar-el-pati-de-lescola-ja-tenim-molt-guanyat>

Relacionats

Entrevista

Izaskun Martí: “La ciutadania ha entès que naturalitzar no és descuidar els espais verds” [\(/entrevista/izaskun-marti-la-ciutadania-ha-entes-que-naturalitzar-no-es-descuidar-els-espais-verds\)](/entrevista/izaskun-marti-la-ciutadania-ha-entes-que-naturalitzar-no-es-descuidar-els-espais-verds)

Entrevista a Izaskun Martí

Barcelona està desplegant la naturalització de la ciutat a través de la gestió ecològica dels espais verds. Aquest canvi cultural s'està fent de manera gradual però amb la seguretat que és un camí de millora de la salut de l'ecosistema urbà i amb ell de les persones que l'habiten. Izaskun Martí, directora de conservació d'espais verds i biodiversitat de l'Ajuntament de Barcelona, ens explica els procediments concrets per promoure la biodiversitat vegetal i animal a la ciutat, els reptes i els objectius que impulsen aquest canvi de filosofia.

Entrevista

Margarida Parés: "La salut i la bellesa, són els valors clau per apreciar la naturalització de les ciutats"

(/entrevista/margarida-pares-la-salut-i-la-bellesa-son-els-valors-clau-per-apreciar-la-naturalitzacio)

Entrevista a Margarida Parés

Fa un segle que algunes ciutats del món estan reinventant-se conscients que els seus habitants necessiten espais més naturals per mantenir la salut física i mental. Per entendre què és la naturalització, que implica per als ciutadans i com és aquest procés internacional que està transformant també algunes ciutats catalanes, hem entrevistat una de les veus europees amb més experiència en el tema: Margarida Parés, responsable de biodiversitat de l'Ajuntament de Barcelona.

Reportatge

Com la regeneració d'àrees naturals en entorns urbans pot millorar la nostra salut (/reportatge/com-la-regeneracio-darees-naturals-en-entorns-urbans-pot-millorar-la-nostra-salut)

(/reportatge/com-la-regeneracio-darees-naturals-en-entorns-urbans-pot-millorar-la-nostra-salut)

Un estudi d'ISGlobal va (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204619303202>) avaluar l'impacte de la regeneració del Parc Fluvial del Besòs al barri de la Ribera. Els resultats (<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204619303202>) reforcen l'evidència que la regeneració d'espais naturals en àrees urbanes és útil per crear oportunitats d'interacció social, espais per relaxar-se i divertir-se, i promocionar l'activitat física, millorant així la salut i el benestar de la població que utilitza aquests espais. A més, es podrien reduir les desigualtats entre grups de població més desafavorits en l'accés a espais naturals en entorns urbans.

Butlletí

Correu electrònic *

[Subscriu](#)[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](#)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](#)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](#)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](#)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](#)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](#)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)[https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888\)](https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888)[http://www.twitter.com/xarxasost\)](http://www.twitter.com/xarxasost)[http://youtube.com/xarxasost\)](http://youtube.com/xarxasost)[\(rss.xml\)](#)